

УДК: 637:339.562 / 564

Минів Р.М., к.е.н., доцент
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТУ – ІМПОРТУ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ

Приведено результати аналізу експорту – імпорту м'ясних продуктів в Україні.

Ключові слова: експорт, імпорт, м'ясні продукти

Постановка проблеми. Вплив умов членства України в СОТ на розвиток окремих галузей тваринництва є неоднаковим. В одних випадках ідеться про можливість різкого збільшення експорту продукції, в інших – про загрозу експансії імпорту на ринок нашої країни, що значно ускладнить перспективи виживання вітчизняних товаровиробників. Останнє особливо актуальне для м'ясопродуктового підкомплексу України, який на сьогодні неспроможний сповна задовольнити внутрішні потреби в м'ясопродуктах.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблемі розвитку зовнішньоекономічної діяльності галузі тваринництва та його ролі у міжнародних інтеграційних процесах присвячена значна кількість наукових публікацій, серед яких праці П.Саблука, І.Кириленка, В.Трегобчука, В.Дем'янчука, О.Бородіної та ін. Розвиток м'ясопродуктового підкомплексу в умовах лібералізації зовнішньоекономічних відносин аналізують у своїх працях В.Бойко, В.Власов, А.Діброва, В.Кадієвський, А. Кандиба, Р. Логоша, М. Месель-Веселяк, Т.Мостенська, В. Топіха, Л. Г.Шморгун та ін. Однак, питанням диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків України в контексті вступу України до СОТ та впливу глобалізації на відтворення сільськогосподарської продукції і визначення ефективних форм співробітництва, які були б адекватними вимогам та тенденціям розвитку світового сільськогосподарського виробництва в умовах загострення продовольчої ситуації, приділяється ще недостатньо уваги.

Мета статті. Проаналізувати сучасні тенденції експорту – імпорту м'ясних продуктів в Україні.

Виклад основного матеріалу. За інформацією митних органів, у січні – березні 2013 року експорт м'ясної продукції збільшився на 13,8 тис. тонн, або на 61,7% і досяг 36,1 тис. тонн на суму 78,6 млн. дол. США. Членство у СОТ відкриває додаткові можливості для збільшення експорту продукції, однак вітчизняні виробники м'яса не змогли досі належним чином їх використати.

Найбільша частка експорту м'ясопродуктів припадає на м'ясо та харчові субпродукти птиці (80,1% від загального експорту м'яса та м'ясопродукції у перерахунку на м'ясо, або 29,21 тис. тонн), яловичину свіжу та охолоджену

(7%, або 2,54 тис. тонн), яловичину морожену (5,7%, або 2,08 тис. тонн) та свинину (4%, або 1,46 тис. тонн) (рис.1).

Рис.1. Динаміка експорту м'ясопродуктів у січні – березні 2012 – 2013 років, тис. тонн.

Крім того, експортовано 0,32 тис. тонн (1,3%) консервованих м'ясопродуктів, 0,27 тис. тонн (1,2%) ковбасних виробів, 0,18 тис. тонн (0,5%) субпродуктів харчових великої рогатої худоби та інших тварин і 0,03 тис. тонн (0,1%) харчових субпродуктів солоних, сушених або копчених.

У січні – березні 2013 року проти січня – березня 2012 року зроста середня митна вартість 1 тонни субпродуктів великої рогатої худоби, свиней, овець – на 76,2%, ковбасних виробів – на 36,3, харчових субпродуктів солоних, сушених або копчених – на 17,6, м'яса та харчових субпродуктів птиці – на 7,4, та консервованих м'ясопродуктів – на 5,8%. Водночас середня митна вартість 1 тонни яловичини та телятини мороженої зменшилась на 15,9%, яловичини та телятини охолодженої – на 14,5 та свинини – на 8,5 %.

Експорт м'яса та м'ясопродуктів у перерахунку на м'ясо у січні – березні 2013 року становить 36,5 тис. тонн, що проти січня – березня 2012 року більше на 13,6 тис. тонн, або на 59,3%.

Імпорт м'ясопродукції у січні – березні 2013 року порівняно з січнем – березнем попереднього року збільшився на 16,2%, або на 9,9 тис. тонн, і становив 71,5 тис. тонн на суму 127,4 млн. дол. США.

Найбільше імпортувалося свинини (32,53 тис. тонн, або 41,5% від загального імпорту м'яса та м'ясопродукції у перерахунку на м'ясо), м'яса і харчових м'ясопродуктів птиці (17,24 тис. тонн, або 22%), сала, свинячого та пташиного жиру (9,66 тис. тонн, або 17,3%), субпродуктів харчових великої рогатої худоби та інших тварин (9,02 тис. тонн, або 11,5%), а також консервованих м'ясопродуктів (1,96 тис. тонн, або 3,6%), яловичини мороженої

(0,82 тис. тонн, або 1,1%), ковбасних виробів (0,25 тис. тонн, або 0,5%) та яловичини свіжої чи охолодженої (0,02 тис. тонн, або 0,02%) (рис.2).

У січні – березні 2013 року порівняно з тим же періодом 2012 року збільшилася середня митна вартість 1 тонни імпортованих м'ясопродуктів, а саме: на ковбасні вироби – на 86,3%, сало, свинячий та пташиний жир – на 62,3, яловичину морожену – на 62,2, субпродукти харчові великої рогатої худоби та інших тварин – на 28,1, яловичину свіжу та охолоджену – на 22,1, м'ясо і харчові м'ясопродукти птиці – на 16, свинину – на 7,2 та консервовані м'ясопродукти – на 4%.

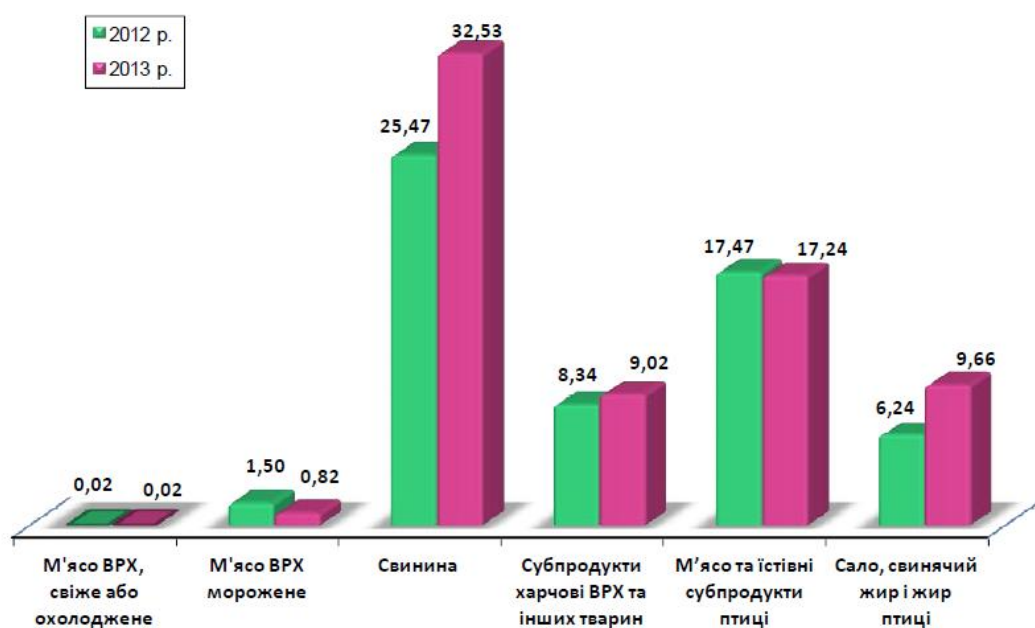

Рис. 2. Динаміка імпорту м'ясопродуктів у січні – березні 2012 – 2013 років, тис. тонн

Імпорт м'яса та м'ясопродуктів у перерахунку на м'ясо у січні – березні 2013 року становив 78,3 тис. тонн, що більше проти аналогічного періоду 2012 року на 10,8 тис. тонни, або на 16,0%. У січні – березні 2013 року імпортовано 32,53 тис. тонн свинини (свіжої, охолодженої та мороженої), що на 27,7% більше ніж за відповідний період 2012 року (рис.3).

З метою протистояння імпорту державним органам необхідно активніше використовувати дозволені СОТ нетарифні методи – технічні бар'єри, які передбачають недопущення на внутрішній ринок продукції низької якості. Застосування таких методів вимагає формування команди кваліфікованих фахівців, обізнаних з особливостями застосування норм СОТ на практиці в різних категоріях країн.

Рис. 3. Обсяги імпорту свинини, тонн

Середня ціна завезеної свинини становила 2,16 дол./кг (17,26 грн.), що на 7,2% вище ніж у січні-березні 2012 року (2,01 дол./кг). Найбільші обсяги поставок свинини в Україну здійснені з Бразилії – 63,5% (20,67 тис. тонн), Німеччини – 17,7% (5,75 тис. тонн) та Польщі – 7,1% (2,31 тис. тонн) від загального обсягу імпорту свинини. У березні 2013 р. постачання свинини було нижчим на 2,5 тис. тонн (21,5%) порівняно з березнем 2012 року.

У січні – березні 2013 року імпорт м'яса та їстівних субпродуктів птиці зменшився на 1,4% порівняно з відповідним періодом 2012 року і становив 17,24 тис. тонн. Найбільші постачальники – Німеччина – 47,5% (8,18 тис. тонн), Угорщина – 16,4% (2,83 тис. тонн), США – 9,1% (1,58 тис. тонн) та Польща – 6,8% (1,18 тис. тонн) від загального обсягу імпортованого м'яса та їстівних субпродуктів птиці (рис.4).

* – 2013 рік у % до 2012 року.

Рис.4. Обсяги імпорту м'яса та їстівних субпродуктів птиці, тонн

У створенні умов для розвитку вітчизняного м'ясопродуктового підкомплексу не варто покладатися лише на державу. Для відстоювання своїх інтересів повинні активізуватися галузеві організації, які представляють інтереси м'ясного бізнесу – Національна асоціація виробників м'ясопродуктів України “Укрм'ясо”, Всеукраїнська асоціація “Союз птахівників України”, Всеукраїнська асоціація експортерів м'ясної і молочної продукції” та ін. Вони повинні брати активнішу участь у заходах, які проводить СОТ, тісніше співпрацювати з урядом у відстоюванні своїх інтересів.

Механізмом протистояння імпорту м'ясної сировини має бути система довготермінових контактів між вітчизняними сільгоспвиробниками і переробними підприємствами. Узгодження інтересів обох сторін дасть змогу уникнути невмотивованих різких коливань цін, надасть сільськогосподарським підприємствам певні гарантії у збуті їхньої продукції. Така співпраця дозволить якісно оновити маркетингову діяльність суб'єктів м'ясопродуктового підкомплексу з урахуванням сучасних реалій.

Висновки. Після вступу України до Світової організації торгівлі відбулося збільшення імпорту м'ясних продуктів, однак вітчизняні виробники зуміли зберегти свої позиції на внутрішньому ринку. Водночас низька технологічна й економічна ефективність виробництва м'ясної продукції не дала змоги досягти вагомих успіхів у збільшенні експорту вітчизняних товаровиробників. Зміцнення конкурентних позицій українських виробників м'ясної продукції можливе при концентрації виробництва в спеціалізованих підприємствах, активізації діяльності галузевих об'єднань представників м'ясного бізнесу, підготовці фахівців, обізнаних з принципами ведення цього бізнесу відповідно до вимог та процедур СОТ.

Література

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку)/ [Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін.]; за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. –К.; ННЦ ІАЕ, 2011. –1008 с.

2. Аграрний сектор України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://agro.ua.net/economics/documents/category-116/doc-173/>

3. Моніторинг стану галузі тваринництва та ринків м'ясо-молочної продукції за січень-березень 2013 року в цифрах, графіках, діаграмах/ І.М. Демчак, О.В. Сеннь, Д.М. Микитюк, О.Л. Чижевський. –К.; НДІ «Укראгропромпродуктивність», 2013. – 47с.

4. <http://agritrade.cta.int>

5. <http://www.sourcejuice.com>

6. <http://www.agronews.ru>

Рецензент – к.е.н., доцент Батюк Б.Б.